ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

የሴቶች ክሊኒክ
የማዋለጃ ክፍል

HELSE MIDT-NORGE

መረጃ ስለ ምጥን ማፋጠን ወይም ማስጀመር

በእርግዝና ወቅት በበሽታ ወይም ውስብስብ ችግሮች ሲኖር ምጥ ማስጀመር ብዙውን ጊዜ ይመከራል። ለእናት እና /ወይም ለልጅ የተሻለ አማራጭ ተደርጎ ሲወሰድ ብቻ ነው የሚከናወነው። ምጡን ማስጀመር ጊዜ የሚወስድ እና አድካሚ ሂደት ሊሆን ስለሚችል ይህንን የምንመርጥበት በቂ ምክንያት ሊኖር ይገባል። ምጡን እንዲጀመር ለማድረግ የምንሞክረው ሰውነት ራሱ ዝግጁ ከመሆኑ በፊት ነው። በዚህ ምክንያት የምጡ መጀመር ለአንዳንድ ሴቶች ብዙ ቀናት ሊወስድ ይችላል፣ ለሌሎቹ ደግሞ ጥቂት ሰዓታት ብቻ ይወስዳል። በእውቀት ላይ የተመሠረተ ምርጫ ማድረግ እንድትችዪ ጥሩ መረጃ እንድታገኚ እንረዳሻለን።

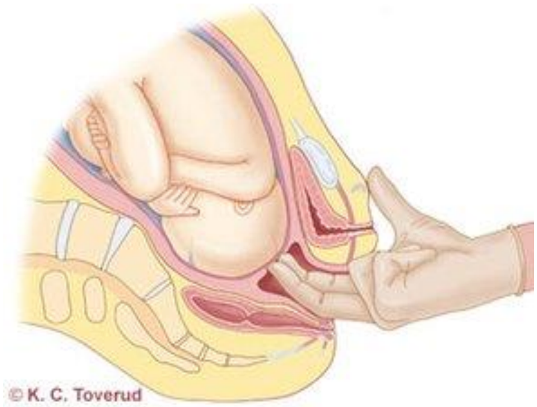

ምጡ እንዲጀምር የተደረገበት ጊዜ፣ የእንሽርት ውኃ መፍሰሱና አለመፍሰሱ እንዲሁም ከዚህ በፊት ወልደሽ ከሆነና ካልሆነ የምጡ ፍጥነት ይወስነዋል። ምጥን የማፋጠን ህክምና እስኪጀመር ድረስ ሰውነትሽ ምን ዓይነት ምላሽ እንደሚሰጥ አናውቅም። ከመጀመራችን በፊት ምጡን እንዴት እንደምናስጀምረው እቅድ እናወጣለን።

ዘዴው የሚወሰነው የማኅጸን ጫፍ ምን ያህል እንደሰሳ ነው። ሐኪሙ የማኅጸን መሰሳትን (የቢሾፕስ ውጤት) ለመገምገም ሁልጊዜ የሴት ብልት በኩል ምርመራ ያደርጋል። እንዲሁም የማኅጸን ጫፍ ርዝመት፣ አቀማመጥ፣ ምን ያህል ለስላሳ እንደሆነ፣ መከፈት መጀመሩን እና የሕፃኑ አቀማመጥ ይመረምራል። ከዚያ ሐኪሙ የትኛውን ዘዴ መጠቀም እንዳለበት ይወስናል።

Illustrasjon: Eline Skirnisdottir Vik

ምጥ እንዲፋጠን ወይም እንዲጀምር የሚደረግላቸው ሴቶች በወሊድ ክፍል መውለድ አለባቸው። የመውለዱ ሂደትም ራሱ በውኃ ውስጥ ሊከናወን አይችልም።
በቂ የሰው አቅም ከሌለን የመውለጃ ግዜ ለተወሰነ ቀናት ልናራዝመው እንችላለን።

Illustrasjon: Eline Skirnisdottir Vik

አንዳንድ ሴቶች ምጣቸው እንዲፋጠን ወይም እንዲጀምር በሚደረግበት ሂደት በጣም ይደክማሉ። እንቅልፍ ማጣትና ህመም የበዛበት የማህፀን መኮማተር በጣም ከባድ ሊሆንብሽ ይችላል። ስለሆነም በቀን ውስጥ እንኳን ቢሆን ጥሩ ዕረፍት ማድረግ ወይም መተኛት አስፈላጊ ነው። ተጨማሪ ኃይል እንድታገኚ ቀለል ያሉ ምግቦች መመገብና ብዙ ውኋ መጠጣት አለብሽ።

ልጅ መውለድ ከባድ ነው፣ ግን ደግሞ አዎንታዊ ተሞክሮ መሆን አለበት። ጥሩ መመርያም ታገኝያለሽ።

ከፊኛ ካቴተር የሚደረግ ምጥ ማስጀመር

ፊኛ ካቴተር በተለምዶ ከሽንት ፊኛ ላይ ሽንትን ለማፍሰስ የሚያገለግል ቀጭን የጎማ ቧንቧ ነው።

ካቴተር በሴት ብልት በኩል ወደ ማህጸን ውስጥ ይገባል፣ በማህጸን ጫፍ በኩል እና በውስጠኛው የማህጸን ጫፍ በኩል ያልፋል። በሕፃኑ ራስ እና በማህጸን ጫፍ መካከል መተኛት አለበት። ካቴቴሩ በቦታው ከገባ በኋላ በካቴተር መጨረሻ ላይ ያለው ፊኛ በንጹህ ጨዋማ ውሃ ይሞላል።
ከፊል ካቴተር ከሴት ብልት ውስጥ ይንጠለጠላል። ይህ ከጭንዎ ጋር በቴፕ ይያያዛል። እንደ እንቅስቃሴ እና የመፀዳጃ ጉብኝት ያሉ መደበኛ እንቅስቃሴዎችን አይከላከልም። ካቴተር ከገባ በኋላ ትንሽ ደም የቀላቀለ ፈሳሽ መፍሰስ የተለመደ ነው።

ካቴተር ከገባ በኋላ ብዙም ሳይቆይ የማህጸን መኮማተር ሊሰማሽ ይችላል። ይህ የማህጸን መኮማተር ሂደት በድግግሞሽና በጥንካሬ ይለያያል። ለብዙ ሰዓታት ሊቆይ ይችላል። አንዳንድ ጊዜ ይህ ሂደት ምጥ እንዲጀምር ሊያደርግ ይችላል።

በፊኛ ካቴተር ይዘሽ ወደ ቤትሽ መሄድ የመቻልሽ ሁኔታ ምጡ ማስጀመር ባስፈለገበት ምክንያትና ቤትሽ ከሆስፒታሉ ባለው ርቀት ላይ የተመካ ነው። ካቴተሩ በራሱ ካልወደቀ ከ12-36 ሰዓታት በኋላ እንዲወጣ የደረጋል።

Illustrasjon: Eline Skirnisdottir Vik

የማኅጸን ጫፍ መሰሳት ሲጀምር ፊኛው መውጣቱ የተለመደ ነው። ፊኛው ከወደቀ፣ የእንሽርት ውኃ ከፈሰሰ፣ ማህጸንሽ መኮማተር ከጀመረ ወይም ደም ሊፈስሽ ከጀመረ እኛን ልታነጋግሪን ይገባል።

ፊኛው ከወደቀ በኋላ የማህጸን መኮማተር እንዲጀምር በሆርሞኖች ምጡን እንዲቀጥል እናደርገዋለን። ይህ ወዲያውኑ አይሆንም።
ከዚህ በኋላ የምናደርገው ነገር ምጡን ማስጀመር ባስፈለገበት ምክንያትና በማዋለጃ ክፍል ለመውለድ በገቡ ሴቶች ብዛት ላይ የተመካ ነው።

ከፕሮስታግላንዲን ምጥን ማፋጠን

ፕሮስታግላንዲን ሰው ሰራሽ በሆነ መልኩ የሚመረተው ሆርሞን ሲሆን በሴት ብልት ውስጥ በእንክብል ወይም በጄል መልክ ይሰጣል። መድሃኒቱን በየአራት ወይም በስድስት ሰዓቶች ይሰጣል። የመዋለጃ ክፍል መድኃኒቱ እንዴት እንደሚሰጥ ይወስናል።
የሆነ መድሃኒት ከመስጠታችን በፊት የማሕጸን መኮማተርና የልጁ የልብ ምት በሲቲጂ ይለካል። በየአራት ወይም በስድስት ሰዓታት አንድ ዶክተር ወይም አዋላጅ በብልት የማህጸንን ጫፍ መሳሳት ይለካሉ። የማኅጸን ጫፍ እስኪሳሳና ማሕጸንዋ መኮማተር እስኪጀምር ድረስ የሚያስፈልጋት የእንክብል ወይም ጄል መጠን ከሴት ወደ ሴት ይለያያል።

አዋላጅዋ/ሐኪሙ ምጥ ለማስጀመር የተሰጠውን መድሃኒት ምን ያክል ውጤታማ እንደሆነ እንዲሁም የአንቺና የልጁን ሁኔታ በተከታታይ ይገመግማል፣ በሚያገኘው ውጤት መሠረትም ተጨማሪ ሕክምናና ክትትል ያደርጋል።
በመጀመሪያዎቹ ሰዓታት ውስጥ አጭር እና ተከታታይ የማህፀን መኮማተርና እንደ የወር አበባ መሰል ህመም ሊሰማሽ የተለመደ ነው። እንደነዚህ ያሉት አጭር የማሕጸን መኮማተር ወደ ዋነኛው ምጥና መውለድ ሊለወጡ ይችላሉ።

በፊኛ እና በፕሮስታግላንዲን በመታገዝ በጥቂት ቀናት ውስጥ ምጡን ማስጀመር ካልቻልን የእንሽርት ውኃን ሽፍኖ የያዘውን የመምብራና ሽፋን በመውጋት ወይም የማሕጸን መኮማተር የሚያፋጥን መድሃኒት በነጠብጣብ በመስጠት ምጡ እንዲጀምር ማድረግ እንችላለን።
አልፎ አልፎ የማኅጸን ጫፍ ይበልጥ እንዲሳሳ ምጡ ለተወሰነ ቀናት እንዲቆይ ሊደረግ ይችላል። እንዲህ ዓይነቱ መፍትሔ ግን ብዙውን ጊዜ ከአንቺ ጋር አስቀድሞ በመስማማት የሚደረግ ነው።

Illustrasjon: Eline Skirnisdottir Vik

በአምኒዮቶሚ / የማሕጸን መኮማተር በሚያቀላጥፍ መድሃኒት ምጥን ማፋጠን

የማኅጸን ጫፍ ቢሳሳም ምጡ ግን በትክክል ካልጀመረ አዋላጅዋ ወይም ሐኪሙ የእንሽርት ውኃን ሽፍኖ የያዘውን የመምብራና ሽፋን ከፕላስቲክ በተሰራ ቀጭን ሹል ነገር መውጋት እንዲፈስ ያደርጋል፣ ብዙዎች ከዚህ በኋላ የጠነከሩ የሚሄድ የማሕጸን መኮማተር ይሰማቸዋል። ይህ እንደ መደበኛ የሴት ብልት ምርመራ የሚሰማው ስሜት ይኖረዋል። ለህፃኑ ግን ህመም የለውም። ከዚህ በፊትም ሆነ በኋላ የልጁ የልብ እንቅስቃሴ ይመዘገባል።

ብዙውን ጊዜ የማሕጸን መኮማተር የሚያፋጥን መድሃኒት በነጠብጣብ መልክ መስጠት አስፈላጊ ነው። በዚህ መንገድም ሰውነት ኦክሲቶሲን የተባለውን ሆርሞን ይሰጠዋል፣ ይህም ማሕጸንሽ መኮማተር እንዲጀምር ይረዳዋል። ምጡ በዚ መድሃኒት እንዲጀምር ከተደረገ፣ የሕፃኑ የልብ ምት እና የማሕጸንሽ መኮማተር ይበልጥ በቅርብ ክትትል ይደረግበታል። ስለዚህ የሕጻኑን የልብ ምትና እንቅስቃሴን የሚመዘግብ የሲቲጂ መሣሪያ ከሰውነትሽ እናገናኘዋለን። ሲቲጂ የሕጻኑን የልብ ምትና እንቅስቃሴን እንዲሁም የእናቱን የማሕጸን መኮማተር የሚከታተልና የሚመዘግብ የኤሌክትሮኒክ መሳርያ ነው።

ማንኛውም ጥያቄ ካላችሁ ይጠይቁን፣ ልንረዳችሁ ዝግጁ ነን። እንኳን ደህና መጣችሁ!